З В І Т

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У 23/24 Н.Р.

Дослідження було проведено у квітні-травні 2024 року. Опитування проводилось онлайн за допомогою Google форми. Заповнили анкету 2732 здобувача освітнього ступеня «бакалавр» (1-4 курси) та «магістр» всіх факультетів НУ «Запорізька політехніка».

Запоріжжя – 2024

ЗМІСТ

Вибіркова сукупність……. 3
Навчальна та наукова діяльність…….. 4
Оцінка якості освітнього процесу…… 18
Дотримання академічної доброчесності…….. 27
Висновки…….. 33
Рекомендації…… 36

Вибіркова сукупність

У ході дослідження було опитано 2732 здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» (1-4 курси) та «магістр» всіх факультетів НУ «Запорізька політехніка». В опитуванні взяли участь здобувачі 13 факультетів.

Таблиця 1.

Розподіл респондентів за факультетами

Факультет	**Кількість надісланих запрошень**	**Кількість отриманих відповідей**	**Рівень відгуку на запрошення**
Транспортний факультет	718	206	28,7%
Машинобудівний факультет	661	182	27,6%
Інженерно-фізичний факультет	546	117	21,5%
Електротехнічний факультет	1112	395	35,8%
Факультет будівництва, архітектури та дизайну	896	211	23,5%
Факультет інформаційної безпеки та електронних комунікацій	756	289	38,2%
Факультет комп'ютерних наук і технологій	1084	403	37,2%
Факультет економіки та управління	705	220	31,2%
Гуманітарний факультет	252	53	21,2%
Факультет управління фізичною культурою та спортом	565	141	24,9%
Факультет міжнародного туризму та економіки	865	228	26,4%
Юридичний факультет	600	165	27,5%
Факультет соціальних наук	540	122	22,6%
Всього	**9300**	**2732**	**29,38%**

Рівень відгуку становить 29,38% від загальної кількості здобувачів у 2023-3024 навчальному році (див. *Таблицю 1*). Опитування проводилось методом розсилки здобувачам посилання на Google форми. Збір інформації був анонімізований. Дані було зважено за однією змінною: пропорція здобувачів факультету в загальній кількості здобувачів в університеті. Подальший аналіз було здійснено на зваженому масиві даних.

Навчальна та наукова діяльність

Щодо відповідності очікувань здобувачів з питання навчання на освітній програмі з поточним навчанням, то більшість респондентів (68,4%) відповідають, що навчання на освітній програмі відповідає їхнім очікуванням. Це позитивний сигнал, оскільки більшість здобувачів вважають, що їхні очікування були виправдані. Проте слід звернути увагу на 24,13% респондентів, які відповіли «Скоріше ні» та «Ні». Це може свідчити про те, що деякі аспекти навчальної програми не відповідають їх очікуванням.

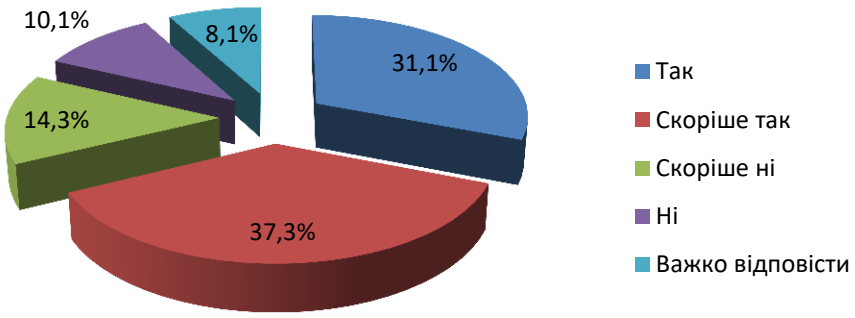

Рис. 1 Чи відповідає навчання на освітній програмі Вашим очікуванням, які у Вас були при вступі в університет?

Незважаючи на це, загальний позитивний відгук більшості респондентів є хорошим сигналом для університету і може свідчити про ефективність освітніх програм.

Тепер розглянемо дієвість процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії. Зазначмо, що більшість респондентів (52,5%) вважають, що процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті працює добре або відмінно. Це позитивний аспект, що може свідчити про те, що більшість здобувачів відчувають, що їхні освітні потреби враховуються індивідуально. Проте, задовільний результат показує 26,9% респондентів. Це може означати, що університет в основному враховує потреби здобувачів, але є деякі пункти, які можуть бути вдосконалені.

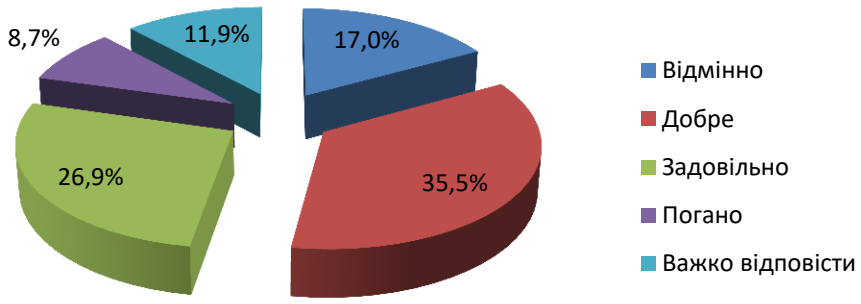

Рис. 2 Як на Вашу думку працює процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті?

Загалом, більшість здобувачів сприймає процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії позитивно.

Щодо задоволення здобувачами переліком вибіркових дисциплін, можна зазначити що близько половини здобувачів (47,8%) вважають, що перелік вибіркових дисциплін задовольняє їхні потреби, що свідчить про те, що більшість здобувачів задоволені доступним вибором предметів. Значна кількість здобувачів (39,7%) відповіли, що перелік дисциплін задовольняє їх частково. Це може вказувати на те, що хоча деякі предмети можуть бути цікавими або важливими для здобувачів, існують ще інші аспекти, які можуть бути вдосконалені або розширені.

Незадоволення переліком дисциплін висловили лише 6,9% здобувачів, це передумова того, що є певні проблеми або недоліки у доступних предметах, які варто врахувати при подальшому вдосконаленні освітніх програм.

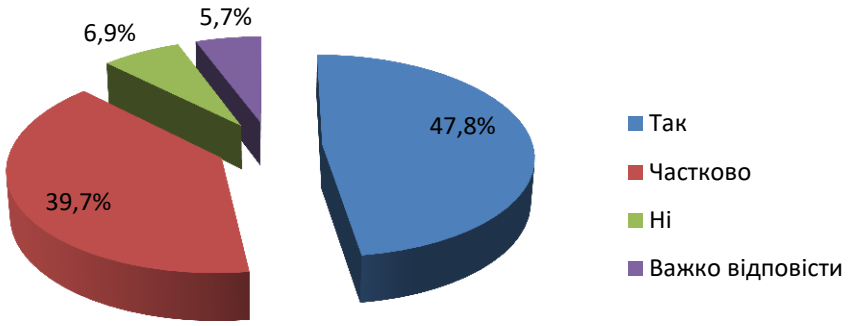

Рис. 3 Чи задовольняє Вас перелік вибіркових дисциплін?

Загалом, ці дані можуть бути корисними для подальшого аналізу і вдосконалення освітньої програми, щоб забезпечити задоволення потреб і очікувань здобувачів.

Якщо говорити про задоволеність підходом щодо вибору вибіркових дисциплін та способу формування академічних груп, то ці дані показують, що більшість здобувачів (53,7%) задоволені переліком вибіркових дисциплін. Це може свідчити про те, що більшість здобувачів знаходять в переліку предметів, які їх цікавлять або відповідають їхнім академічним або професійним інтересам. Також варто відзначити, що певна кількість здобувачів (27,8%) вважають, що перелік дисциплін задовольняє їх частково. Це може вказувати на те, що деякі предмети цікаві для здобувачів, але існують також і інші, які вони б хотіли бачити у переліку.

За даними, 11% здобувачів відповіли, що перелік дисциплін не задовольняє їх. Це може бути передумовою того, що існують недоліки у доступних предметах, які варто врахувати при подальшому вдосконаленні програми.

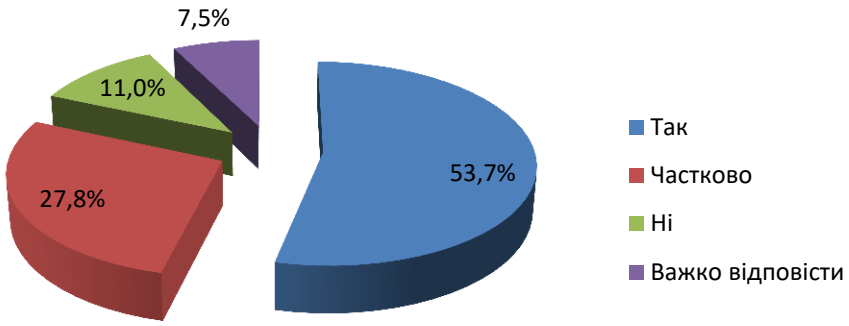

Рис. 4 Чи задовольняє Вас підхід до вибору вибіркових дисциплін і спосіб формування груп для їх вивчення?

Приблизно 72% здобувачів висловили задоволення переліком баз практик та їх змістом. Це вказує на те, що більшість здобувачів знаходять пропоновані бази практик корисними, цікавими або відповідними своїм навчальним потребам.

Але, 10,1% здобувачів відчувають незадоволення переліком баз практик та їх змістом. Це передумова того, що деякі здобувачі можуть вважати, що доступні бази практик не відповідають їхнім потребам або очікуванням. 17,9% здобувачів відчувають важкість у відповіді на це питання. Це може бути зв'язано з тим, що вони не мають достатньої інформації про доступні бази практик або не впевнені у своїх власних вимогах щодо практичного навчання.

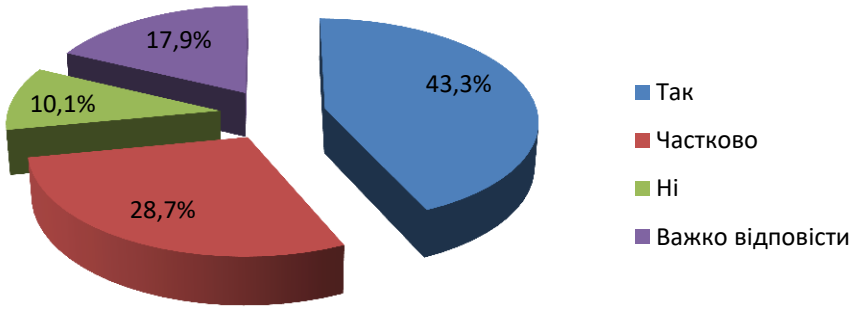

Рис. 5 Чи задовольняє Вас перелік баз практик та їх зміст?

Загалом, ці результати вказують на потребу уважно прослідковувати відгуки здобувачів і проводити подальший аналіз для покращення програми практичного навчання та задоволення потреб всіх здобувачів.

Щодо корисності проходження практики для подальшої роботи за спеціальністю, то більшість здобувачів (72,7%) визнали, що проходження практики корисне для формування їх практичних навичок для майбутньої роботи. Це свідчить про успішність практичних програм університету та їх здатність забезпечити здобувачів практичні навички, необхідні для успішної кар'єри.

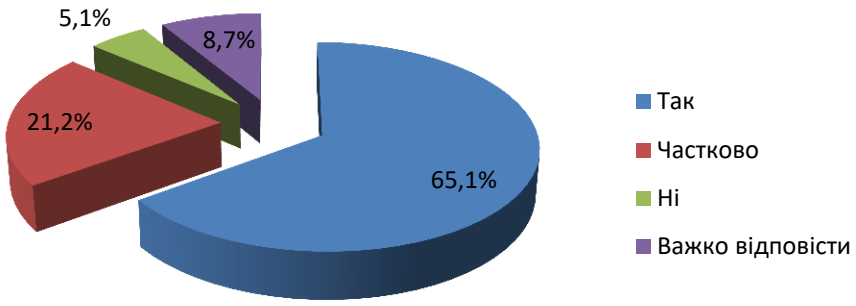

Рис. 6 Чи є корисним проходження практики, для формування Ваших практичних навичок для подальшої роботи за спеціальністю?

У цілому, ці результати можуть слугувати основою для подальшого вдосконалення програм практики, щоб забезпечити максимальну користь для всіх здобувачів і підготувати їх до майбутніх викликів на ринку праці.

Щодо оптимальності обсягу навчального навантаження з виділеним часом, на його опрацювання, то більшість здобувачів (51,9%) вважають, що часу вистачає на опрацювання навчального навантаження. Це може свідчити про те, що вони вважають, що час, відведений на навчання, відповідає або навіть перевищує обсяг матеріалу, який вони повинні засвоїти. Для 37% здобувачів часу на опрацювання навчального матеріалу не вистачає. Це може бути ознакою того, що навчальний план перевищує доступні ресурси часу або що матеріал надто складний для опрацювання за відведений час. Лише 2,1% здобувачів вважають, що є вільний час, оскільки навчального матеріалу замало. Це може

бути ознакою того, що програма навчання може бути розширена або ускладнена для забезпечення більш глибокого та широкого розуміння предмета.

Рис. 7 Як би Ви оцінили співвідношення обсягу навчального матеріалу та часу, відведеного на його опрацювання?

Узагальнюючи, ці результати можуть вказувати на необхідність подальшого аналізу та можливого перегляду програми навчання з метою досягнення оптимального співвідношення між навчальним навантаженням і часом на його опрацювання.

Щодо обізнаності здобувачів з питань визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах: близько половини опитаних (48,1%) не мають досвіду або знань щодо процедур визнання результатів навчання, отриманих у неформальних системах освіти. Тоді як інша половина (51,9%) мають певний рівень знань або досвід в цьому питанні.

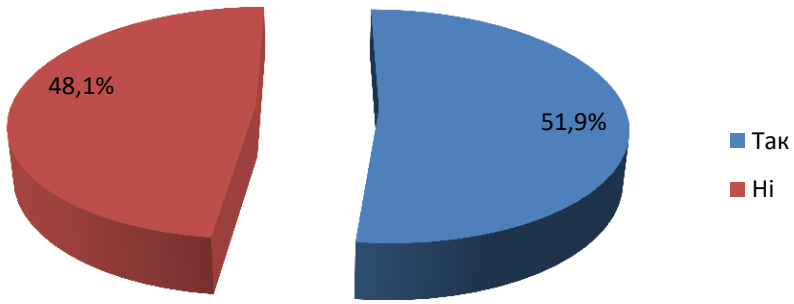

Рис. 8 Чи знайомі Ви з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у неформальній (курси, семінари, вебінари тощо) системі освіти?

Ці результати вказують на важливість подальшої роботи з популяризації та інформування здобувачів про можливості визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, що може допомогти їм у плануванні їхньої освіти та професійного розвитку.

Щодо студентоцентрованого підходу, здобувачі зазначають наступне: більшість респондентів (72,6%) виявили схильність погоджуватися з твердженням про те, що викладання в університеті є студентоцентрованим або скоріше студентоцентрованим; невелика частка респондентів (15,5%) висловили скептицизм або чітке непогодження з цим твердженням.

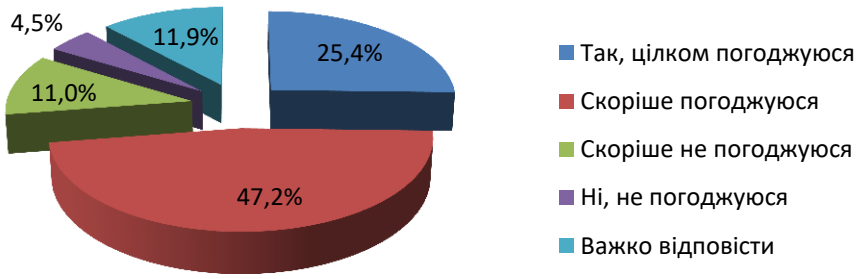

Рис. 9 Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що викладання в Університеті є студентоцентрованим?

В цілому можна сказати, що більшість респондентів схильні підтримувати ідею студентоцентрованого викладання в університеті, хоча існують невеликі відмінності в уявленнях між окремими групами.

Щодо ознайомлення здобувачів про критерії оцінювання, слід зазначити що більшість респондентів (52,2%) заявили, що вони знайомі з порядком та критеріями оцінювання з усіх освітніх компонентів, що включають навчальні дисципліни, практики та курсові роботи; значна частина опитаних (40%) заявили, що вони знайомі з порядком та критеріями оцінювання лише частково, що може свідчити про те, що у них є деякі знання про оцінювання, але не повністю зрозуміло їх всі аспекти; незначна частка респондентів

(5,7%) заявили, що вони не знайомі з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів.

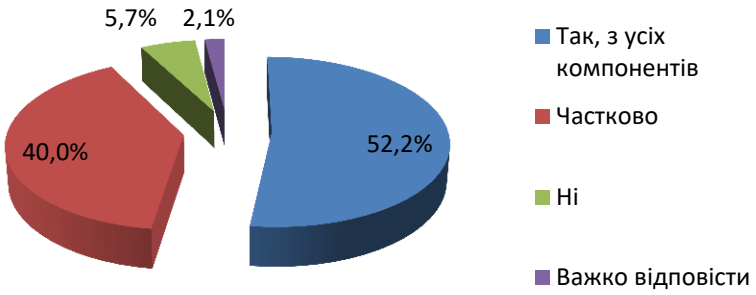

Рис. 10 Чи знайомі Ви з порядком та критеріями оцінювання з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик, курсових робіт)?

Отже, більшість респондентів мають розуміння порядку та критеріїв оцінювання з освітніх компонентів, але існують і ті, хто має обмежені або нульові знання з цього питання.

Більшість опитаних (85,7%) вважають, що порядок та критерії оцінювання є прозорими і зрозумілими. Це може свідчити про те, що для цієї частини респондентів процес оцінювання досить зрозумілий і вони відчувають впевненість у своїй здатності оцінювати та розуміти критерії оцінювання.

Тільки невелика частка опитаних (5,7%) висловили думку, що порядок та критерії оцінювання скоріше не прозорі та не зрозумілі, ніж такі. І ще менша частка (2,7%) відповіли, що вони взагалі не вважають їх прозорими і зрозумілими.

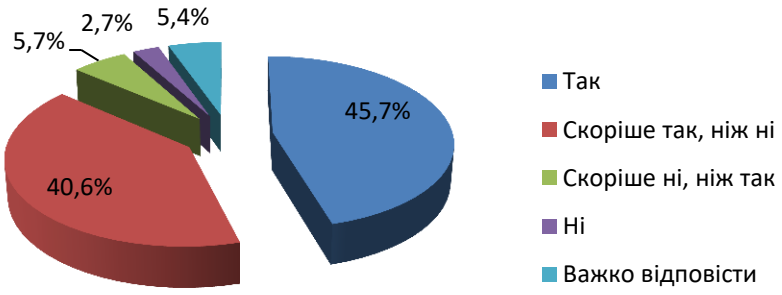

Рис. 11 Чи вважаєте Ви порядок та критерії оцінювання прозорими і зрозумілими?

Отже, можна зробити висновок, що деякі опитані мають певні сумніви або невпевненість щодо прозорості та зрозумілості порядку та критеріїв оцінювання, хоча для більшості вони здаються зрозумілими або принаймні скоріше такими.

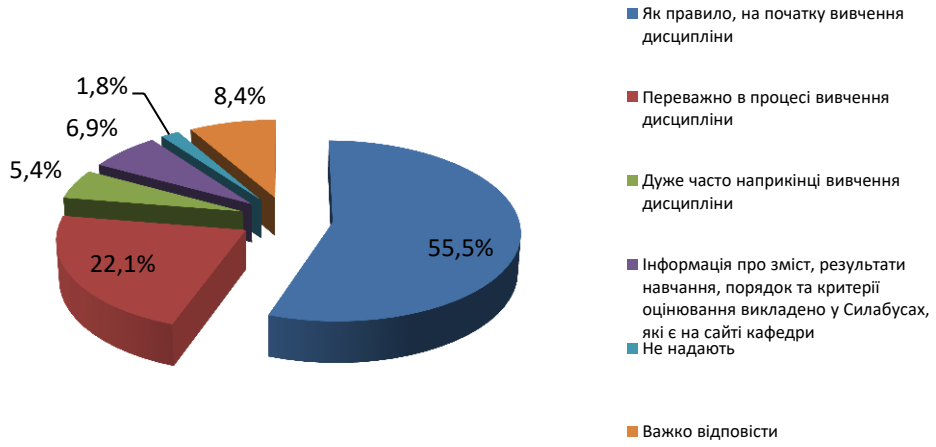

Рис. 12 Коли викладачі надають Вам інформацію щодо змісту, результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання?

Більшість опитаних (55,5%) заявили, що викладачі надають їм інформацію щодо змісту, результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання зазвичай на початку вивчення дисципліни. Це може свідчити про те, що викладачі стежать за принципом прозорості в освітньому процесі, де надання важливої інформації в самому початку допомагає здобувачам розуміти очікування та вимоги щодо навчального матеріалу. Додаткові 22,1% відповіли, що інформація переважно надається в процесі вивчення дисципліни. Це може свідчити про те, що деякі викладачі вважають за краще надавати інформацію поетапно або під час проходження матеріалу. Невелика частка опитаних (5,4%) заявили, що інформація надається дуже часто наприкінці вивчення дисципліни, що може бути менш оптимальним для здобувачів у плані підготовки до оцінювання та усвідомлення очікувань. Тільки 6,9% опитаних вказали, що інформація про зміст, результати навчання, порядок та критерії оцінювання викладено у силабусах, які є на сайті кафедри. Це може бути ознакою того, що для деяких викладачів використання силабусів є основним способом надання цієї інформації.

Є також невелика частка опитаних (1,8%), які вказали, що інформація не надається, і 8,4% опитаних відповіли, що важко визначити, коли саме інформація надається. Це може свідчити про те, що для деяких здобувачів процес надання інформації може бути недостатньо структурованим або неоднозначним.

Щодо наукової діяльності здобувачів, то значна частина опитаних (37,3%) вказали, що вони залучаються до науково-дослідницької роботи час від часу. Це може свідчити про те, що для цих осіб дослідницька робота не є основною частиною їхнього навчального чи професійного життя, але вони все ж зацікавлені в власному розвитку та можливостях досліджень. Подібний відсоток опитаних (38,2%) вказали, що вони взагалі не залучаються до науково-дослідницької роботи. Це може бути зумовлено різними факторами, включаючи відсутність зацікавленості, часові обмеження або недоступність ресурсів для дослідницької діяльності.

Ті, хто займається науково-дослідницькою роботою постійно, становлять меншу частину опитаних (13,7%). Це може бути специфічною групою, яка активно працює у наукових проектах або має значний інтерес до досліджень.

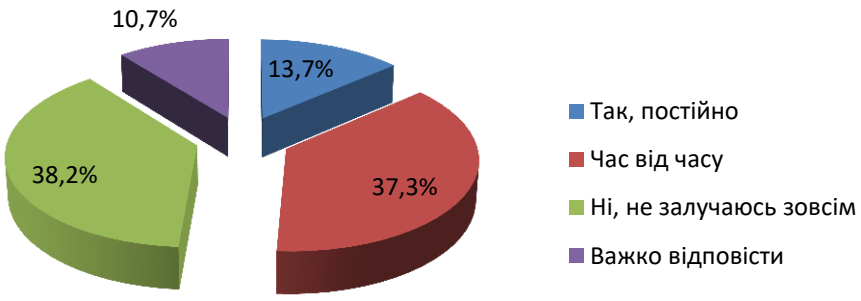

Рис. 13 Чи залучаєтесь Ви до науково-дослідницької роботи?

Отже, аналіз свідчить про різноманітність рівнів залучення до науково-дослідницької роботи серед опитаних.

Щодо поінформованості здобувачів про програми міжнародної мобільності, то більшість опитаних (44,5%) відповіли, що не володіють інформацією про програми міжнародної академічної мобільності. Це може свідчити про те, що для цієї групи осіб питання міжнародної мобільності не є пріоритетним або вони можуть бути недостатньо освіченими щодо існуючих можливостей для міжнародного навчання або досліджень.

Додаткові 31,9% опитаних вказали, що вони мають лише часткову інформацію про програми міжнародної академічної мобільності. Це може свідчити про те, що вони можуть бути свідомі певних програм або можливостей, але не мають повного обсягу інформації.

Тільки 23,6% опитаних відповіли, що володіють інформацією про програми міжнародної академічної мобільності. Ця група може включати здобувачів, які активно цікавляться можливостями для міжнародного навчання, стажування або дослідницької роботи.

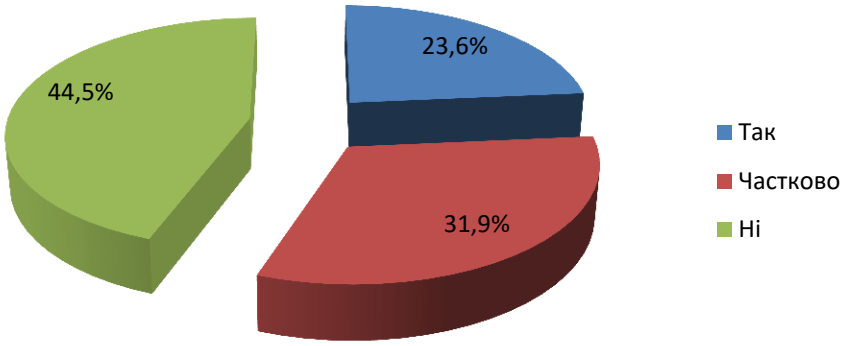

Рис. 14 Чи володієте Ви інформацією про програми міжнародної академічної мобільності?

Отже, більшість опитаних не мають повної інформації про програми міжнародної академічної мобільності, що може вказувати на потребу у більшій доступності та просуванні таких програм серед аудиторії здобувачів.

Щодо об'єктивності екзаменаторів, то близько половини опитаних (42,4%) вважають, що об'єктивність і неупередженість екзаменаторів завжди забезпечується. Це свідчить про те, що для цієї частини респондентів вони мають довіру до системи оцінювання і вважають, що екзаменатори дотримуються стандартів об'єктивності і неупередженості у своїй роботі. Ще значна частина опитаних (37,6%) вважають, що об'єктивність і неупередженість екзаменаторів скоріше забезпечується, ніж ні. Це може свідчити про те, що для цих осіб є деякі сумніви або недоліки у системі оцінювання, але загалом вони все ж вірять у чесність і об'єктивність більшості екзаменаторів.

Лише невелика частина опитаних (4,5%) вважають, що об'єктивність і неупередженість екзаменаторів скоріше не забезпечується, ніж так. Це може бути результатом певного негативного досвіду або спостереження опитаних щодо процесу оцінювання. Тільки 2,1% опитаних відповіли, що об'єктивність і неупередженість

екзаменаторів не забезпечується взагалі. Це може вказувати на серйозні проблеми або недоліки у системі оцінювання, які вони спостерігають особисто.

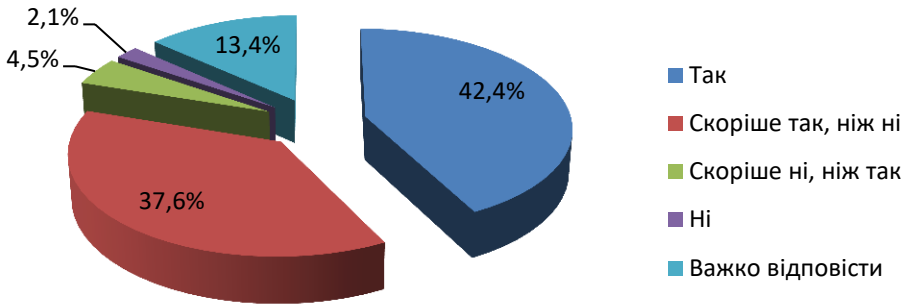

Рис. 15 Чи завжди забезпечується об'єктивність і неупередженість екзаменаторів?

Отже, це свідчить про потребу в удосконаленні системи оцінювання та введенні додаткових заходів для забезпечення чесності та об'єктивності процесу. Додатковий нагляд, навчання екзаменаторів у питаннях неупередженості, а також більша прозорість у процесі оцінювання можуть бути корисними заходами для поліпшення довіри до системи оцінювання. Також важливо враховувати важкість індивідуальних ситуацій, можливих конфліктів та інших факторів, які можуть впливати на сприйняття об'єктивності екзаменаторами.

Щодо власного досвіду зіткнення з необ'єктивністю оцінювання, значна більшість опитаних (74,3%) відповіли, що не зіштовхувалися з необ'єктивністю оцінювання їхніх знань. Це може свідчити про те, що для більшості респондентів процес оцінювання їхніх знань виявився чесним та об'єктивним.

Однак приблизно чверть опитаних (25,7%) визнали, що зіткнулися з необ'єктивністю в оцінці своїх знань. Це може бути спричинене різними причинами, такими як: особисті упередження екзаменатора, недостатня чіткість критеріїв оцінювання або недостатній нагляд за процесом оцінювання.

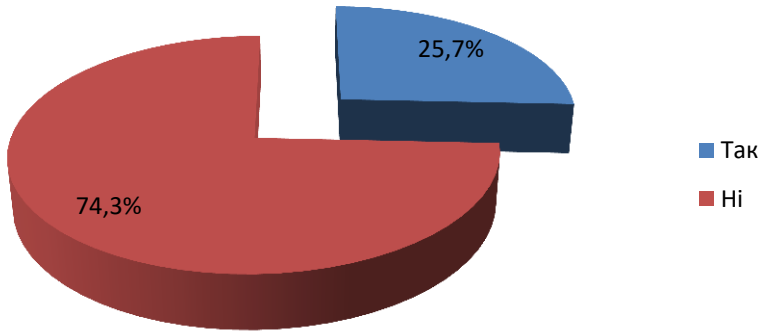

Рис. 16 Чи зіштовхувалися Ви з необ'єктивністю оцінювання Ваших знань ?

Ці результати підкреслюють важливість розвитку та вдосконалення системи оцінювання, щоб забезпечити максимально можливий рівень об'єктивності та справедливості. Додатковий нагляд, тренування екзаменаторів, розробка чітких критеріїв оцінювання та збільшення прозорості у процесі можуть допомогти у зменшенні випадків необ'єктивності в оцінці знань здобувачів.

Щодо обізнаності процедури оскарження результатів навчання те, що понад половина респондентів (45,7%) не мають достатньої інформації про процедуру оскарження результатів заліків або екзаменів. При цьому близько третини (30,4%) частково ознайомлені з цим процесом, що може вказувати на те, що деякі з них мають обмежене розуміння процедури. Лише близько чверті (23,9%) досліджених повністю знайомі з процедурою оскарження результатів.

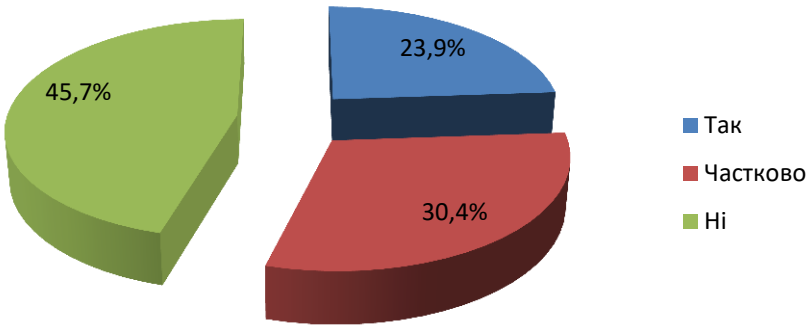

Рис. 17 Чи знайомі Ви з процедурою оскарження результатів заліків, екзаменів?

Ці дані можуть свідчити про потребу в більш ефективній комунікації та доступі до інформації щодо прав та можливостей здобувачів у випадку необхідності оскарження результатів заліків та екзаменів.

Оцінка якості освітнього процесу

Оцінка професійності викладачів здобувачами більшість опитаних (43,3%) вважають викладачів, які викладають у них, професіоналами високого рівня. Додатково, значна частина опитаних (47,2%) відповіли, що вони скоріше так вважають. Однак меншість опитаних виражають певні сумніви у високому рівні професіоналізму своїх викладачів, з 6,6% вважають, що це скоріше ні, і лише 3% відповіли чітким «ні». Ці результати можуть бути корисними для оцінки якості навчання та потреб у покращенні якості викладання.

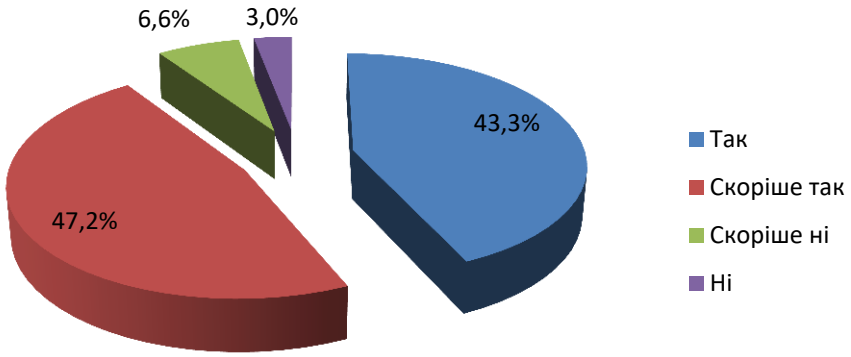

Рис. 18 Чи вважаєте Ви викладачів, які у Вас викладають, професіоналами високого рівня?

Загальний висновок щодо оцінки професіоналізму викладачів університету вказує на те, що більшість здобувачів (90,5%) вважають своїх викладачів професіоналами або, принаймні, висловлюють схильність вважати їх такими. Це позитивна передумова і свідчення довіри здобувачів до якості викладання. Однак варто враховувати, що є певна частка здобувачів (9,5%), яка висловлює певні сумніви щодо професіоналізму своїх викладачів. Це може свідчити про потребу у подальшому вдосконаленні якості викладання та вдосконаленні професійної компетентності викладацького складу.

Щодо відносин здобувачів з викладачами, то більшість опитаних (56.1%) вважають, що їхні відносини з викладачами мають доброзичливий, конструктивний і

довірливий характер. Ще 36.1% вважають, що відносини скоріше такі. Меншість опитаних (4.2%) висловили скептицизм або не впевненість у цьому.

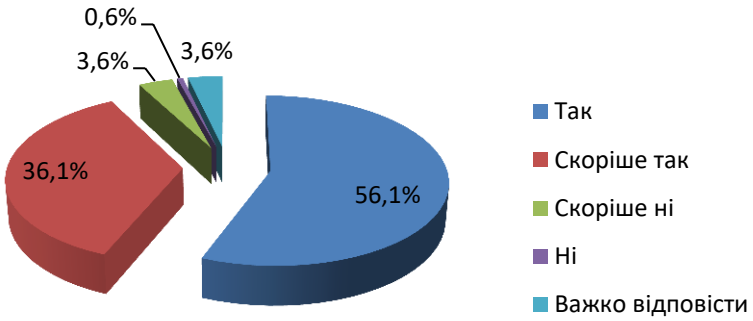

Рис. 19 Чи можете Ви сказати, що Ваші відносини з викладачами загалом мають доброзичливий, конструктивний і довірливий характер?

Відповіді на дане питання показують, що більшість здобувачів (92.2%) оцінюють свої відносини з викладачами як доброзичливі, конструктивні і довірливі або, принаймні, скоріше такі. Це свідчить про позитивну динаміку у взаємодії між здобувачів та НПП. Таким чином, більшість учасників опитування виявили задоволення з якості своїх взаємин з викладачами.

Щодо залучення практиків в освітній процес, то більшість опитаних (93,4%) вважають доцільним залучати до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів та потенційних роботодавців. З них 57% підтримують постійне використання таких фахівців для викладання практичних дисциплін, а 36,4% вважають доцільним залучати їх лише для опрацювання окремих практичних тем.

Рис. 20 Чи вважаєте Ви доцільним залучати до освітнього процесу професіоналів-практиків, експертів, потенційних роботодавців

Таким чином, значна частина опитаних вбачає користь у співпраці з практикуючими професіоналами в освітньому процесі, що підкреслює важливість практичного досвіду та зв'язку з реальними потребами ринку праці.

Щодо рівня матеріально-технічного забезпечення, то більшість опитаних (49.3%) вважають, що рівень матеріально-технічного забезпечення навчання на освітній програмі їх задовольняє. Ще 33.7% відповіли, що задоволені частково. Однак 7.2% учасників опитування відповіли негативно, вважаючи, що рівень забезпечення недостатній. Необхідно також врахувати, що 9.9% важко визначили своє ставлення до цього питання.

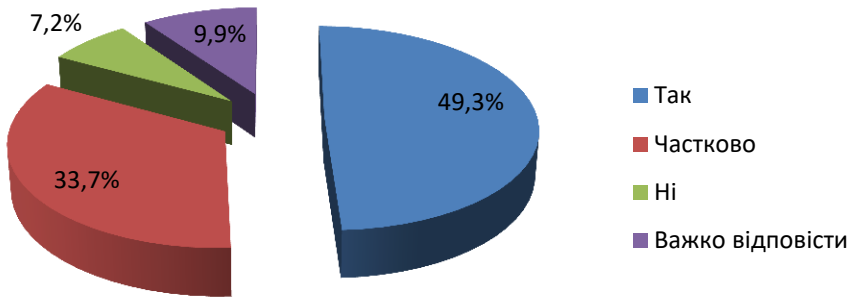

Рис. 21 Чи задоволені Ви рівнем матеріально-технічного забезпечення навчання на освітній програмі?

Таким чином, хоча певна частина здобувачів задоволена умовами навчання, є і ті, кому є що покращувати в матеріально-технічному забезпеченні навчального процесу.

Щодо рівня інформаційного та навчально-методичного забезпечення, то більшість опитаних (51.9%) вважають, що рівень інформаційного та навчально-методичного забезпечення навчання на освітній програмі їх задовольняє. Ще 37.3% здобувачів відповіли, що задоволені частково. Проте 8.1% учасників опитування відчувають недостатність забезпечення належними матеріалами та інформацією. Також 2.7% відповіли, що важко визначити своє ставлення до цього питання.

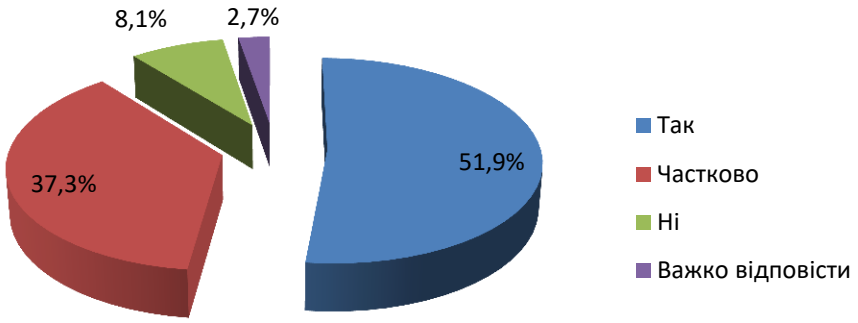

Рис. 22 Чи задоволені Ви рівнем інформаційного та навчально-методичного забезпечення навчання на освітній програмі?

Отже, важливо зазначити, що хоча значна частина здобувачів має певні позитивні враження від інформаційного та навчально-методичного забезпечення, існує певний відсоток тих, хто відчуває потребу у покращенні цього аспекту.

Щодо підтримки здобувачів в освітньому процесі, то більшість опитаних, очевидно, відчувають підтримку в освітньому процесі від викладачів (63,3%), оскільки вони є основним джерелом знань та методичної підтримки здобувачів. Куратори групи (42,7%) і деканат (28,4%) також мають значний вплив на освітній процес, надаючи організаційну підтримку і вирішуючи адміністративні питання. Одногрупники (60,95) та студентське самоврядування (13,7) також відіграють важливу роль у студентському житті, забезпечуючи соціальну підтримку та спільноту.

Проте, є частка здобувачів (8,4%), які відчувають, що підтримка не надається, що може свідчити про проблеми у взаємодії або несистемність підтримки з боку ЗВО.

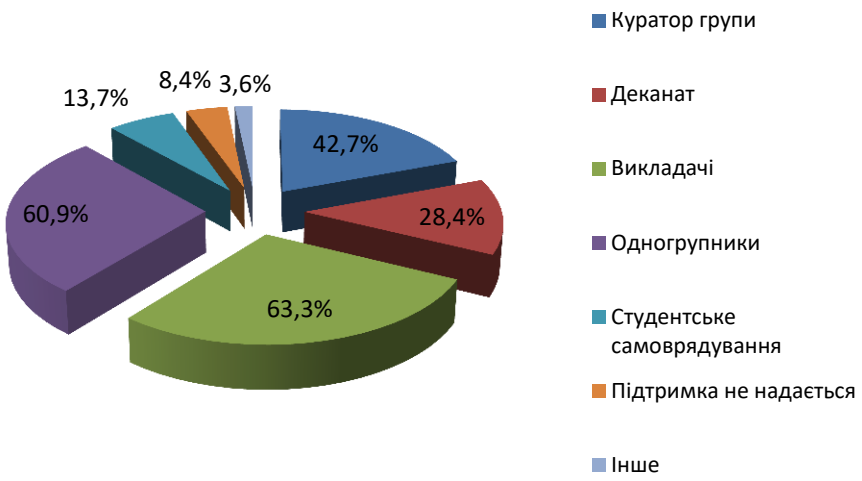

Рис. 23 Хто Вам надає найкращу підтримку в освітньому процесі?

Загалом, результати показують важливість і різноманіття джерел підтримки для здобувачів у освітньому процесі.

Щодо ознайомлення з нормативною базою з питань врегулювання конфліктних ситуацій, то частина опитаних (38.8%) не ознайомлені з Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій НУ «Запорізька політехніка». Ті, хто частково (28.7%) або повністю (32.5%) знайомі з цим положенням, становлять більшість серед опитаних.

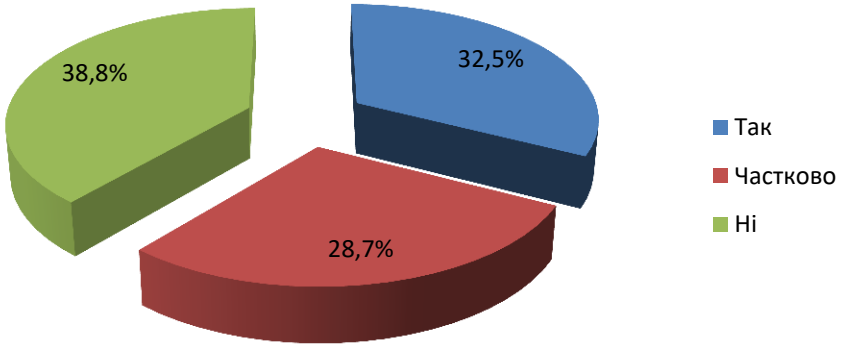

Рис. 24 Чи поінформовані Ви з Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій НУ «Запорізька політехніка?

Оскільки, значна частина здобувачів не ознайомлена з Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій, це може свідчити про необхідність удосконалення інформаційної роботи щодо правил і процедур урегулювання конфліктів у ЗВО.

З аналізу відповідей видно, що найбільш популярними варіантами для звернення в разі конфліктної ситуації є куратор групи (63.9%), декан факультету (48.7%) і завідувач кафедри (32.8%). Меншість респондентів обирає звертатися до ректора (9.9%) або проректора (6.6%) університету, а також до Міністерства освіти і науки України (5.4%) або на гарячу лінію виконавчої влади (5.7%). Частина здобувачів планує звернутися до студентського самоврядування (16.7%), і значна кількість (22.1%) вирішила б самостійно вирішувати конфлікти без звернення до інших органів.

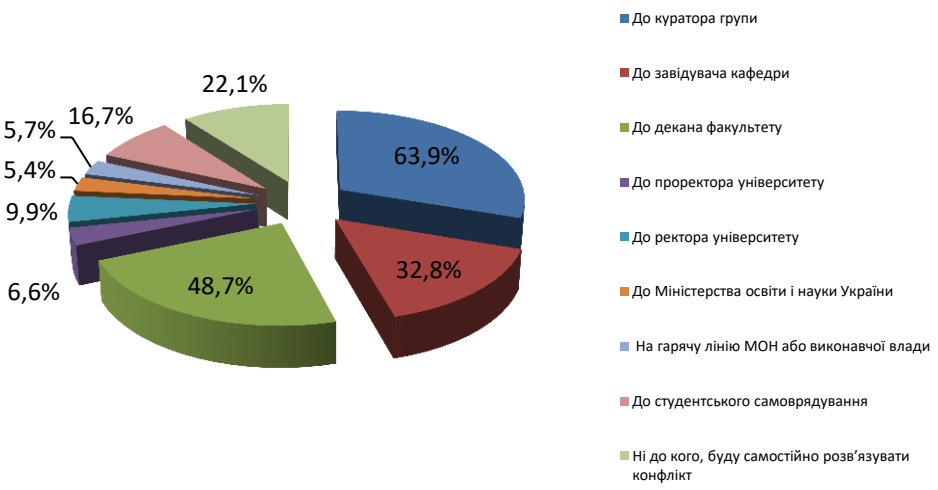

Рис. 25 Виходячи з вищезазначеного положення до кого Ви будете звертатися в разі конфліктної ситуації?

Отже, більшість опитаних здобувачів в разі конфліктної ситуації найчастіше звертаються до куратора групи, декана факультету або завідувача кафедри. Це свідчить про значущість ролі освітнього керівника на рівні групи та відділу у вирішенні міжособистісних проблем. Однак також важливо відзначити, що частка тих, хто обирає самостійно вирішувати конфлікти, є значною, що може вказувати на потребу в удосконаленні системи підтримки та інформування щодо доступних ресурсів для вирішення подібних ситуацій університетського середовища.

Щодо ознайомлення здобувачів до перегляду ОП, то більше половини опитаних (57.9%) ознайомлені з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм.

Це свідчить про наявність базового рівня інформованості серед здобувачів щодо процесів управління освітніми програмами. Однак 42.1% відповідей, що не підтвердили знання про ці процедури, підкреслюють потребу у поліпшенні інформаційної роботи університету за цим питанням, щоб забезпечити всебічну доступність і розуміння процесів управління освітнім процесом.

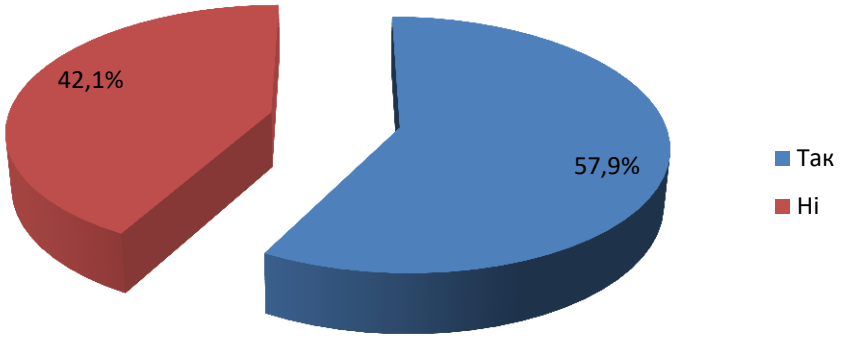

Рис. 26 Чи ознайомленні Ви з процедурою залучення здобувачів до перегляду освітніх програм?

За результатами аналізу відповідей видно, що більшість опитаних (52.2%) вважають сайт університету основним засобом залучення до перегляду освітніх програм. На другому місці за популярністю є відповідь «Не знаю» (27.5%), що свідчить про неоднозначність або нестабільність інформаційної підтримки стосовно цього питання серед опитаних. Через куратора групи залучаються лише 11.6% респондентів, що вказує на важливість покращення комунікації та інформаційної доступності університетських процедур.

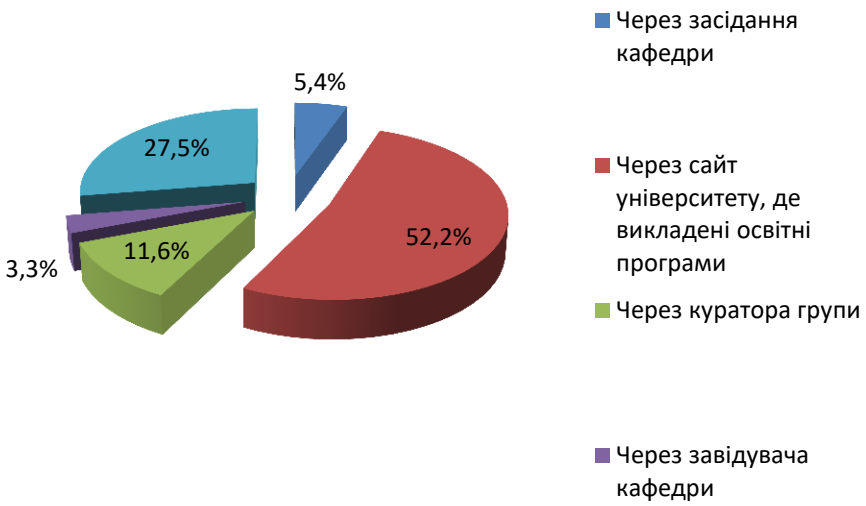

Рис. 27 Яким чином Ви можете залучатися до перегляду освітніх програм?

Отже, для університету важливо розвивати свій веб-сайт як основний інструмент комунікації зі здобувачами і співробітниками щодо освітніх програм, а також активізувати інформаційну роботу для підвищення свідомості щодо інших доступних каналів залучення до цього процесу.

Щодо актуальності ОП на ринку праці, то більшість здобувачів (75,8%) вважають, що програма, за якою вони навчаються, є актуальною і затребуваною на ринку праці. Це свідчить про те, що більшість учасників опитування мають позитивне ставлення до того, як їхня освітня програма відповідає потребам сучасного ринку праці. Однак існують і ті, хто вважає програму менш актуальною (11,3%), а також ті, кому складно сформулювати чітку думку щодо цього питання (7,8%).

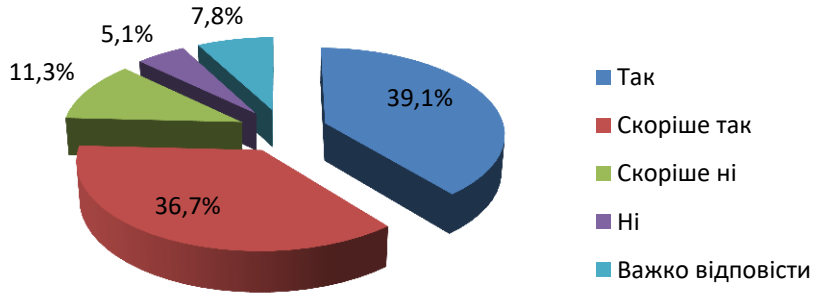

Рис. 28 Чи вважаєте Ви освітню програму, за якою навчаєтеся, актуальною, затребуваною, такою, що відповідає запитам ринку праці?

Таким чином, з урахуванням цих результатів можна зробити висновок, що більшість здобувачів позитивно оцінюють актуальність своєї освітньої програми, але є і частина, яка має зауваження чи сумніви щодо її відповідності сучасним вимогам ринку праці.

Дотримання академічної доброчесності

Щодо ознайомлення здобувачів з процедурою дотримання академічної доброчесності, то більшість опитаних (56,4%) заявили, що вони знайомі з політикою, стандартами й процедурами дотримання академічної доброчесності в університеті. Однак частина опитаних (27,5%) відповіла, що їх знайомство з цими питаннями є лише частковим. Також варто відзначити, що 16,1% опитаних визнали, що вони не мають знань про політику, стандарти та процедури академічної доброчесності. Це може вказувати на необхідність підвищення рівня усвідомлення здобувачами щодо академічної доброчесності та можливого удосконалення освітніх програм в цьому напрямку.

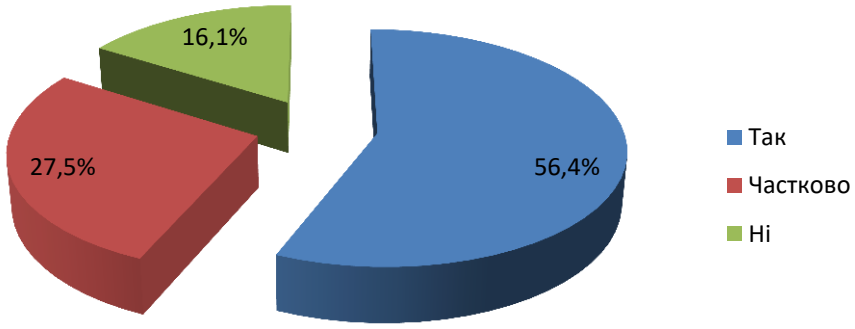

Рис. 29 Чи знайомі Ви з політикою, стандартами й процедурами дотримання академічної доброчесності в університеті?

Щодо порушень академічної доброчесності, то відзначається, що значна кількість здобувачів (66.8%) стверджує, що ніколи не стикалися з плагіатом, але існують випадки (28.5%), коли це відбувається час від часу.

Частіше за все здобувачі (64%) стверджують, що ніколи не списували, але є значна кількість (28.5%), які іноді мають з цим проблеми.

Більшість здобувачів (71.4%) вважають, що не стикалися з необ'єктивним оцінюванням, але також є випадки (25.6%), коли вони виникають.

Таблиця 2

З якими порушеннями академічної доброчесності Ви стикалися впродовж І семестру 2023/2024 н.р.

№		Регулярно	Часто	Інколи	Ніколи
1	Плагіат (використання чужих ідей, дослідницьких результатів у рефератах, курсових, кваліфікаційних роботах, без посилання на джерело)	1,5%	3,2%	28,5%	66,8%
2	Списування	1,5%	6%	28,5%	64%
3	Необ'єктивне оцінювання	1,5%	2%	25,6%	71,4%

Результати показують, що більшість здобувачів дотримуються академічної доброчесності, але деякі порушення все ж таки відбуваються, що вимагає подальшого удосконалення контролю щодо етичних норм в освітньому процесі.

Щодо хабарництва під час останньої сесії, то більшість здобувачів (96.5%) заявили, що їм не доводилося давати хабарі під час останньої сесії. Це свідчить про те, що значна частина здобувачів дотримується принципів чесності в академічному середовищі.

Дуже мала частка здобувачів (0.5%) визнали, що доводилося їм давати хабарі, що, хоч і невелика частка опитаних, все ж підтверджує наявність таких практик.

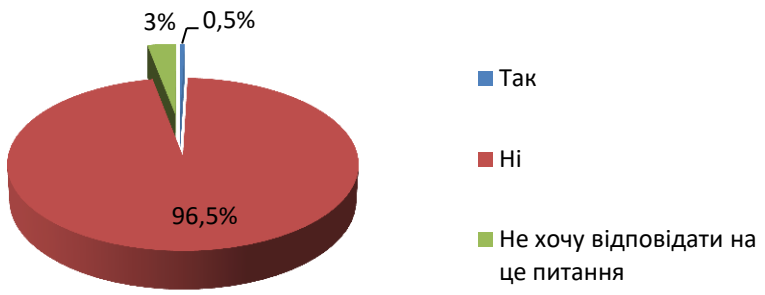

Рис. 30 Чи доводилося Вам впродовж останньої сесії давати хабар?

В цілому, результати показують, що в університеті існують певні випадки окремих корупційних практик, але більшість здобувачів дотримуються принципів чесності та не допускаються до таких дій.

Аналіз відповідей на питання про основні чинники виникнення недоброчесної поведінки в освітньому процесі показує, що три основні фактори, які найчастіше вказуються:

1. **Ліногці здобувачів, небажання вчитися (52,8%)**: цей фактор визначений як один з найбільш значущих. Він свідчить про відсутність мотивації у здобувачів до активного навчання і вкладання зусиль у освітній процес.

2. **Нестача часу у здобувачів, які працюють (66,3%)**: цей висновок підкріплює важливість часових обмежень, з якими зіштовхуються здобувачі, які працюють під час навчання.

3. **Знецінення самої вищої освіти – здобувачу потрібний лише диплом (39,7%)**: цей фактор свідчить про загрозу «дипломної орієнтованості», коли здобувачі ставлять акцент на отримання диплому як результату, не вкладаючи достатніх зусиль у сам процес навчання і розвитку професійних компетенцій.

Ці три чинники взаємодіють і можуть пояснювати велику частку недоброчесної поведінки в освітньому процесі, відображаючи проблеми як з боку здобувачів, так і з системної точки зору управління освітнім процесом.

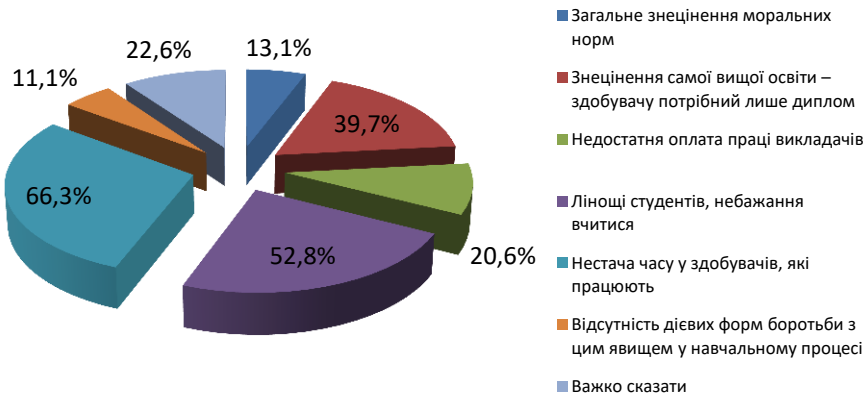

Рис. 30 Які, на Вашу думку, основні чинники виникнення недоброчесної поведінки в освітньому процесі?

Щодо зміни кількості зловживань, то значна частина опитаних (52,3%) вважає, що рівень зловживань за зимову сесію залишився без змін. Менше кількість опитаних (19,6%) відчуває зниження кількості зловживань. У той же час, 25,6% опитаних відмовилися відповідати на це питання.

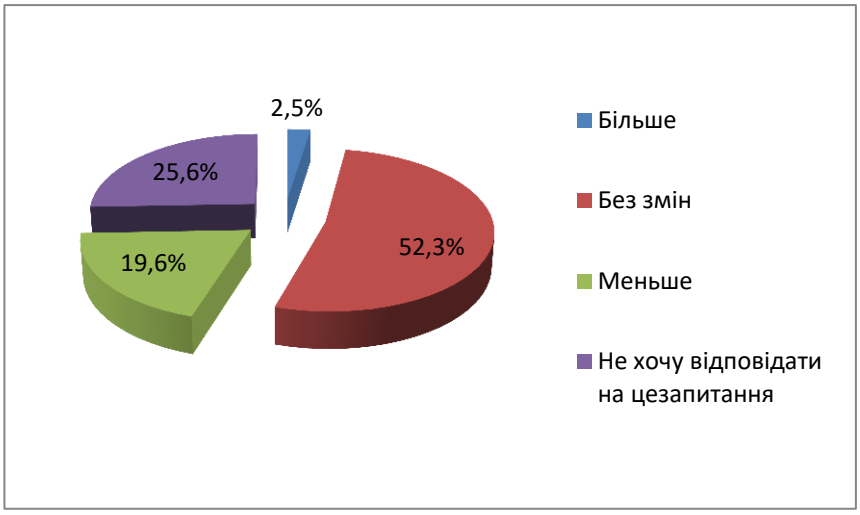

Рис. 32 За Вашими особистими спостереженнями – порівняно з минулою (зимовою) сесією, випадків зловживань стало більше чи менше?

Отже, загальний рівень зловживань залишається стабільним за спостереженнями більшості опитаних, хоча частина відчуває певний позитивний тренд у зменшенні таких випадків.

За результатами аналізу питання щодо роз'яснювальної роботи з питань плагіату, можна сказати, що підтримка з боку викладачів у питанні запобігання плагіату в студентських науково-дослідних роботах та виконанні індивідуальних завдань виявляється недостатньою для значної частини здобувачів. Менше половини здобувачів (49,2%) стверджують, що отримують роз'яснювальну роботу з усіх предметів. Ще 27,1% відповідають, що ця підтримка надається з більшості предметів. 15,6% здобувачів зазначають, що отримують роз'яснення лише інколи, з окремих предметів. Наприкінці, 8% здобувачів відповіли, що вони ніколи не отримують таку підтримку від викладачів.

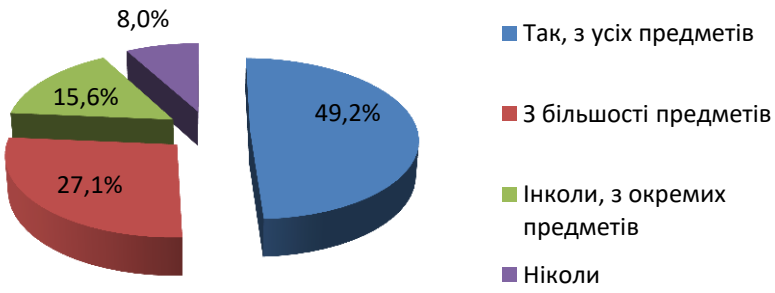

Рис. 33 Чи ведуть викладачі роз'яснювальну роботу з Вами про недопущення плагіату у студентських науково-дослідних роботах, виконанні індивідуальних завдань?

Узагальнюючи, результати свідчать про те, що більшість здобувачів відчувають дефіцит роз'яснювальної роботи з питань запобігання плагіату в їх наукових роботах та виконанні індивідуальних завдань. Надання відповідної підтримки варіюється від часткової до відсутньої, що вказує на необхідність підвищення уваги до цієї проблеми серед викладацького складу.

З аналізу відповідей видно, що існування електронного архіву кваліфікаційних робіт (репозитарію) має певний позитивний вплив, вважають 27,6% опитаних. Ще 34,2% вважають, що такий репозитарій впливає частково на якість робіт і запобігає плагіату. Однак 11,6% відповідають, що це не має впливу, а 26,6% зазначають, що складно дати чітку відповідь на це питання.

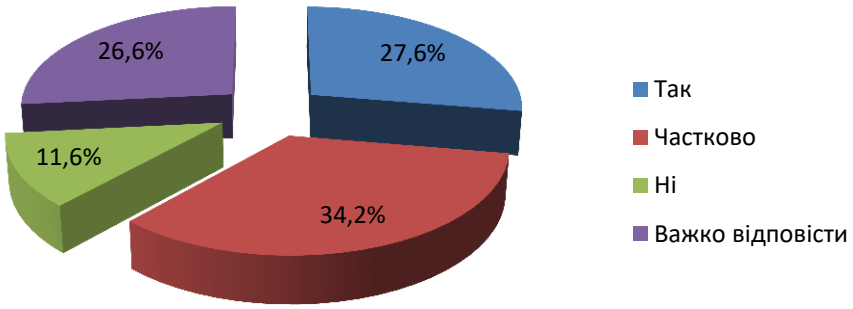

Рис. 34 Як Ви вважаєте, чи має позитивний вплив на якість робіт та недопущення плагіату існування електронного архіву (репозитарію) студентських кваліфікаційних робіт?

Таким чином, існування електронного архіву (репозитарію) визнається більшістю як корисний інструмент, але є варіативність у сприйнятті його ефективності.

За результатами аналізу видно, що більшість опитаних здобувачів (52,8%) добре ознайомлені зі змістом Кодексу академічної доброчесності. Дещо чули про нього 31,7% респондентів, що також свідчить про певний рівень обізнаності. Однак 15,6% відповіли, що не чули про Кодекс абсолютно нічого, що може вказувати на необхідність збільшення інформаційної роботи щодо академічної доброчесності серед студентської громадськості.

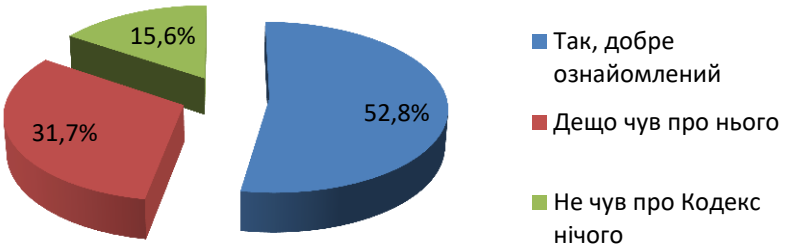

Рис. 35 Чи ознайомлені Ви зі змістом Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»?

ВИСНОВКИ

I. Узагальнюючи результати першого блоку, можна відзначити декілька ключових моментів щодо задоволення та очікувань здобувачів. Більшість респондентів виявили задоволення освітньою програмою (68,4%), що свідчить про відповідність їхніх очікувань. Однак, є частка (24,13%), яка виражає невдоволеність, що вказує на наявність певних недоліків.

Щодо індивідуальних освітніх траєкторій, більшість респондентів (52,5%) вважають, що процедура формування освітніх траєкторій працює добре або відмінно, хоча 26,9% відчувають часткове задоволення. Це вказує на необхідність удосконалення системи підтримки індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

Значна частина здобувачів (47,8%) задоволена переліком вибіркових дисциплін, але 39,7% вважають, що вибір частково задовольняє їхні потреби. Є також маленька частка (6,9%), що висловлює незадоволення, що вказує на необхідність розширення або покращення доступних предметів.

Щодо практичної підготовки, більшість здобувачів (72%) вважають її корисною для майбутньої професійної діяльності, що свідчить про успішність програм практик університету. Однак, існує частина (10,1%), що відчуває незадоволення доступними базами практик, що вимагає уваги до подальшого покращення.

Щодо навчального навантаження, половина здобувачів (51,9%) вважають, що часу достатньо для опрацювання матеріалу, хоча 37% відчувають його недостатність. Це вказує на необхідність перегляду освітніх програм для забезпечення оптимального співвідношення між часом і навчальними завданнями.

Щодо інформованості процесу оцінювання, більшість здобувачів (52,2%) знайомі з порядком і критеріями оцінювання, але є і ті, хто має обмежені знання (40%). Проте, більшість (85,7%) вважають ці критерії прозорими і зрозумілими, що підкреслює важливість структурованості та передбачуваності в освітньому процесі.

II. Узагальнюючи отримані дані з опитування здобувачів по другому блоку, можна зробити наступні висновки:

Більшість здобувачів (90.5%) високо оцінюють професіоналізм своїх викладачів або висловлюють схильність до такої оцінки. Це свідчить про високий рівень довіри до

якості викладання. Однак 9.5% виражають певні сумніви у професіоналізмі НПП, що підкреслює потребу у подальшому вдосконаленні якості викладання.

У відносинах з викладачами більшість здобувачів (92.2%) відчувають доброзичливі, конструктивні і довірливі відносини. Це свідчить про позитивну динаміку взаємодії між здобувачами та НПП.

Залучення практикуючих професіоналів в освітній процес підтримує 93.4% опитаних. Це підкреслює важливість практичного досвіду для збагачення освітнього процесу і відповідності освітньої програми реальним вимогам ринку праці.

З умовами навчання здобувачів не повністю задоволені 41% опитаних, висловивши різні ступені задоволення рівнем матеріально-технічного і інформаційно-навчального забезпечення. Це вказує на необхідність подальших зусиль у покращенні інфраструктури університету.

Заходи підтримки здобувачів в освітньому процесі, зокрема роль викладачів, кураторів груп, та студентського самоврядування, отримали позитивну оцінку від більшості опитаних (63.3%). Проте є і ті, хто відчуває нестачу підтримки, що вимагає уваги у вдосконаленні системи підтримки здобувачів.

Ознайомлення з нормативною базою та процедурами, зокрема щодо перегляду освітніх програм, не є загальною практикою серед здобувачів. Це показує потребу в покращенні інформаційної підтримки щодо правових аспектів освітнього процесу та управлінських процедур університету.

Наприкінці, актуальність освітньої програми для ринку праці позитивно оцінюють 75.8% здобувачів, що відображає відповідність освітніх програм сучасним вимогам і потребам працедавців.

Отже, враховуючи зазначені висновки, ЗВО має можливість покращити свої освітні програми та управління освітнім процесом через удосконалення діяльності НПП, інфраструктури та підтримки здобувачів, а також підвищення інформаційної доступності і нормативної підтримки.

III. Згідно з результатами дослідження щодо ознайомлення здобувачів з процедурами академічної доброчесності, варто відзначити, що більшість опитаних (56,4%) заявили про своє знайомство з політикою, стандартами й процедурами університету, хоча 27,5% визнали, що це знайомство лише часткове. Загроза полягає у тому, що 16,1% здобувачів не мають жодних знань про ці аспекти, що вимагає більш ефективної інформаційної кампанії.

Щодо порушень академічної доброчесності, більшість опитаних (66,8%) стверджують, що ніколи не стикалися з плагіатом, але 28,5% визнали, що такі випадки трапляються час від часу. Списуванням ніколи не виникали (64%), але 28,5% мають проблеми з цим іноді. Щодо хабарництва, більшість здобувачів (85%) не мали з цим справи, але 12% визнали окремі випадки. Варто відзначити, що більшість (71,4%) здобувачів не стикалися з необ'єктивним оцінюванням, але 25,6% зазнали таких випадків.

Основні чинники виникнення недоброчесної поведінки у освітньому процесі включають лінощі (52,8%), нестачу часу у працюючих здобувачів (66,3%) і знецінення самої освіти (39,7%). Ці фактори взаємодіють і пояснюють велику частку порушень, відбиваючи проблеми як з боку здобувачів, так і з точки зору управління освітнім процесом.

Зокрема, щодо роз'яснювальної роботи з питань запобігання плагіату, менше половини здобувачів (49,2%) отримують необхідну підтримку, що свідчить про дефіцит у цьому напрямку. Щодо електронного архіву кваліфікаційних робіт (репозитарію), 27,6% вбачають позитивний вплив, але 26,6% не можуть чітко оцінити його вплив.

Інформаційна робота щодо Кодексу академічної доброчесності варта підвищення, оскільки 15,6% здобувачів нічого не знають про нього.

Загалом, результати дослідження свідчать про те, що більшість здобувачів дотримуються принципів академічної доброчесності, але існують прогалини, які потребують уваги у вигляді якісного підходу до інформування і підтримки.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

І. На основі отриманих висновків щодо задоволення здобувачів навчальною та науковою діяльністю, можна запропонувати наступні рекомендації:

1. **Покращення інформаційної підтримки:**

– розширювати інформаційні ресурси та зручний доступ до них для здобувачів щодо освітньої програми, включаючи детальну інформацію про курси, вимоги до них і критерії оцінювання;

– вдосконалювати комунікаційні канали з метою ефективної передачі інформації щодо можливостей міжнародної мобільності та інших академічних можливостей.

2. **Оптимізація освітнього процесу:**

– розглянути можливості для зменшення навантаження на здобувачів, щоб забезпечити їм достатньо часу для опрацювання навчального матеріалу та самостійної роботи;

– вдосконалювати методи навчання, зокрема підвищуючи доступність практичних занять і практичних навчань, які є ключовими для майбутньої професійної діяльності.

3. **Збільшення прозорості оцінювання:**

– забезпечити чіткість і доступність інформації щодо критеріїв оцінювання і зворотного зв’язку по результатам іспитів і заліків;

– впровадження структурованих форматів оцінювання з метою зменшення можливості для непорозумінь і непослідовних оцінок.

4. **Підтримка індивідуальних освітніх траєкторій:**

– розвивати систему індивідуального навчання, де здобувачі можуть активніше брати участь у формуванні своєї освітньої траєкторії;

– забезпечити підтримку для здобувачів, які мають спеціальні освітні потреби або потребують додаткової допомоги в навчанні.

5. **Постійне вдосконалення програми:**

– запровадження регулярного збору фідбеку від здобувачів та аналізу отриманих даних для постійного удосконалення якості освітньої програми.

– продовження досліджень та моніторингу відгуків здобувачів та роботодавців з метою адаптації до змінюваних потреб та вимог ринку праці.

Ці рекомендації спрямовані на забезпечення максимального задоволення здобувачів від освітнього процесу та покращення їхнього академічного досвіду.

ІІ. На основі отриманих висновків щодо якості освітнього процесу можна запропонувати наступні рекомендації:

1. **Підвищення професіоналізму викладацького складу**:

– організація систематичних курсів та тренінгів для викладачів з метою підвищення їх професійної компетентності;

– стимулювання активності викладачів у науковій та практичній роботі, що сприятиме покращенню якості викладання.

2. **Підтримка та розвиток відносин здобувачів з викладачами**:

– впровадження програм підтримки для створення доброзичливого та довірливого середовища взаємодії між викладачами та здобувачами;

– організація регулярних зустрічей та консультацій для вирішення індивідуальних питань здобувачів з викладачами.

3. **Залучення практикуючих спеціалістів в освітній процес**:

– розширення практичних модулів в ОП залежно від вимог ринку праці;

– створення мережі експертів-практиків для регулярного обміну досвідом та актуальною інформацією з певних сфер.

4. **Покращення матеріально-технічного та інформаційно-навчального забезпечення**:

– інвестування в модернізацію інфраструктури університету для забезпечення комфортного та ефективного навчання;

– запровадження системи зворотного зв’язку щодо матеріальних та інформаційних ресурсів для швидкого виявлення та вирішення проблем.

5. **Підтримка здобувачів в освітньому процесі та вирішення конфліктних ситуацій**:

– розвиток програм психологічної підтримки та консультативних послуг для здобувачів;

– посилення ролі кураторів груп та деканату у вирішенні адміністративних та міжособистісних питань здобувачів.

6. **Інформаційна підтримка та прозорість управління освітнім процесом**:

– посилення інформаційної кампанії щодо правових аспектів освітнього процесу;

– забезпечення доступності та актуальності інформації про перегляд освітніх програм через вдосконалення веб-сайту університету та інші комунікаційні канали.

Ці рекомендації спрямовані на покращення якості освітнього процесу, підвищення задоволеності здобувачів та збільшення конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

III. На основі аналізу дослідження щодо академічної доброчесності, можна запропонувати наступні рекомендації:

1. **Покращення обізнаності з питань академічної доброчесності**:

– розробка і впровадження комплексних курсів з академічної доброчесності для всіх здобувачів, що включатиме як обов'язкові курси, так і вибіркових;

– проведення регулярних тренінгів та семінарів для здобувачів з ознайомлення з політикою, стандартами та процедурами дотримання академічної доброчесності;

– впровадження інформаційних кампаній, які висвітлюватимуть наслідки плагіату та списування для академічної кар'єри здобувачів.

2. **Підтримка викладачів у запобіганні плагіату**:

– розробка та розвиток програм підготовки викладачів з методик запобігання плагіату у студентських роботах;

– забезпечення доступу до підготовчих матеріалів та рекомендацій щодо виявлення та запобігання плагіату в роботах здобувачів.

Ці заходи спрямовані на покращення культури академічної доброчесності в університетському середовищі, зменшення порушень та підвищення якості освітнього процесу.